

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio XII. Quot Notiones sint admittendæ in Personis Divinis ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

à D. Aug. qui loco citato duas Notiones objectivas cognoscit in Patre.

269. Obijes 2. Notio dicit formam aliquam in abstracto; sed forma in abstracto non admittitur in Deo: Primò, quia repugnat ejus simplicitati distinctioni Notionis à Persona. Secundò, quia simplicia se ipsis cognoscuntur; non autem medio signo. Tertiò, quia non magis dicit Pater, quam Paternitas; ergo non sunt admittendæ in Deo hujusmodi notiones. Respondeo negando minorem cum Patribus, & Conciliis significantibus Perfectiones Divinas, tam absolutas, quam relativas nominibus abstractis. Ad primum dicimus, distinctionem solius rationis non obstat simplicitati Divinæ, ut patet ex supra dictis. Ad secundum, simplicia cognosci se ipsis, id est non per aliquid distinctum a parte rei, maximè autem per aliquid distinctum virtualiter, & quoad nos. Ad tertium, Patrem dicere Essentiam, & Paternitatem; cum hæc solam dicat Paternitatem, saltem ex modo dicendi, licet aliundè Essentia includatur, aut non includatur in illa, de quo jam supra.

270. Obijes 3. Idem non est in se ipso, ut docet Philosophus 4. Phys. sed Notiones, si darentur, identificarentur cum Personis; ergo Notiones non sunt in Personis. Respondeo distinctionem rationis ratiocinatæ satis esse, ut Notio dicatur esse in Persona, quasi in alio.

SECTIO XII.

Quot Notiones sunt admittendæ in Divinis Personis?

271. **D**ico 1. Notiones sunt quinque, nec plures, nec pauciores, nempe Innascibilitas, Paternitas, Filiatio, Spiratio Passiva, & Spiratio Activa. Ita D. Thom. 1. p. q. 32. a. 3. & 4. Albert. 1. p. q. 39. memb. 2. a. 1. p. 1. ad 1. Alex. 1. p. q. 68. memb. 3. D. Bonay. in 1. dist. 25. art. unico, q. 4. Henricus 2. p. art. 55. q. 4. Durand. in 1. dist. 24. q. 2. n. 7. & 8. Argent. dist. 27. q. unica, a. 1. Aureol. dist. 29. a. 4. Capreol. Cagier. Canar. P. Molin. 1. p. q. 32. a. 2. d. 2. P. Vasq. 1. p. d. 137. P. Valent. 1. p. q. 6. punct. 4. P. Amicus d. 24. sect. 2. P. Soar. lib. 5. de Trinit. cap. 10. n. 9. P. Ruiz. d. 47. de Trinit. sect. 1. n. 2. P. Tanner. d. 4. q. 3. dub. 5. n. 7. P. Arrub. d. 117. cap. 2. & alii. Et hanc resolutionem adeo certam judicant Scholastici, ut temerarium dicant assignare plures, aut pauciores, etiam si solum quoad modum loquendi augeantur, aut minuantur, ut dicit P. Ruiz cit. n. 10. nam si augeantur, aut minuantur quoad rem ipsam, erit hæresis, ut docet idem P. Ruiz cit. n. 11.

272. Probatur primò autoritate Sanctorum Patrum, qui ut proprias Personarum Notiones memorant Innascibilitatem, aut Ingignitiam, deinde Paternitatem, & Filiationem, ac denique processionem, seu Spirationem, ut videre est apud P. Ruiz cit. d. 46. sect. 2. & 3. & d. 52. & 53. licet non omnes eisdem nominibus utantur, & nonnulli unam, aut alteram Notionem prætermittant.

273. Probatur secundò rationibus: Prima ratio est, quia his omnibus, & solis conveniunt conditiones Notionibus assignatæ; ergo &c. Secunda ratio est, quia tot dantur Notiones in Personis Divinis, quot in eis dantur perfectiones, & dignitates speciales, quibus dignosci, distinguere, & discerni possunt; sed hæc sunt quinque, duæ scilicet in Patre, nempe Paternitas, & Innascibilitas; in Filio una, scilicet Filiatio; in Patre, & Filio simul sumptis

alia, nempe Spiratio activa; & in Spiritu Sancto alia, nempe Spiratio passiva; ergo &c.

Tertia ratio est, quia Personæ Divinæ multiplicentur per origines; ergo constituuntur, & distinguuntur per Relationes, quæ fundantur in originibus, vel sunt ipsæ origines; consequenterque per illas dignoscuntur; sed hæc Relationes sunt quatuor, nempe Relationes Genitoris, & Geniti; Spiratoris, & Spirati, quibus adjungitur Innascibilitas, quæ denotatur, Patrem esse primam Personam, quod per solam Paternitatem non satis innoscitur, cum videamus in creatis non esse contra rationem patris ab alio procedere; ergo cum hæc rationes dignoscendi, & discernendi Personas sint quinque, etiam quinque sunt earum Notiones.

Quarta ratio est, quia ex D. Dionys. duplex est via cognoscendi Deum, altera per affirmationem, altera per negationem; sed Personæ Divinæ per affirmationem cognoscuntur solum per quatuor Relationes, quæ necessariò conflunt ex duabus processionibus, quatenus in unaquaque processionem duæ Relationes concurrunt, altera principii producentis, altera termini producti: per negationem autem cognoscitur Persona Patris, quæ non à nullo principio ducit originem, idcirco Innascibilitas ei tribuitur, & ad numerum aliarum Notionum adjungitur, fitque quinquarius Notionum numerus; ergo &c.

Duplex est opposita sententia: Prima asserit, pauciores esse Notiones, excluditque præterit Innascibilitatem. Ita Gabr. in 1. dist. 28. q. unica. a. 2. & 3. conclus. 2. & 3. Secunda sententia tenet, plures esse Notiones, quam quinque. Ita Scot. in 1. dist. 28. q. 1. post §. Ad argumenta hujus questionis, ubi in solutione ad 3. sextam Notionem Filio addit, quam appellat Inspirabilitatem, dicens consistere in privatione processionis per voluntatem, eo modo, quo Innascibilitas Patris consistit in privatione cujusque processionis. Igitur pro prima sententia.

Obijes 1. In Divinis solum admittitur numerus ternarius ex Concilio Lateran. cap. Dominicus, de Sum. Trinit. ergo non sunt admittendæ quinque Notiones; alioqui admitteremus in Deo numerum quinarium. Respondeo Concilio solum dammare majorem numerum rerum, quam ternarium: at verò quinarium numerus Notionum non est quinarium rerum; siquidem Innascibilitas, cum sit negatio, non est res; neque etiam spiratio activa est res, cum non sit distincta à Patre, & Filio; sicut Essentia cum sit idem realiter cum Relationibus non augeat numerum trium rerum. Unde sicut admittimus quatuor Relationes, non tamen quatuor res, ita etiam quinque Notiones, non tamen quinarium numerum rerum.

Obijes 2. Innascibilitas non est Notio specialis respectu Patris; siquidem, prout dicit negationem nativitatis, seu Filiationis, convenit etiam Spiritui Sancto; ergo Notiones non sunt quinque. Respondeo negando majorem, ad cujus probationem dicimus, Innascibilitatem hic non sumi pro sola negatione Generationis, quo pacto posset convenire Spiritui Sancto, sed absolute pro negatione cujusvis processionis ab alio principio, quo pacto est propria solius Patris, ejusque Notio specialis.

Instabis: Essentia Divina, cum sit à se, habet negationem cujusvis processionis; consequenterque dicitur ab aliquibus Patribus Innascibilis; ergo Innascibilitas non est propria Notio solius Patris.

Patris, Respondeo negando consequentiam; nam diverso modo dicitur Innascibilis Essentia, atque Pater; Pater enim ita est Innascibilis, ut non solum neget principium à quo ratione sui, sed etiam ratione cuiusvis suppositi, cui communicatur, aut de quo essentialiter prædicatur; siquidem Pater nulli communicatur, & de nullo essentialiter prædicatur, quod dicatur genitum; at verò Essentia Divina, licet ratione sui sit formaliter innascibilis, essentialiter tamen prædicatur, & communicatur Filio, qui est nascibilis, sive genitus. Unde Essentia Divina est indifferens, ut dicatur innascibilis, aut nascibilis, ratione saltem Personarum, quibus identificatur, & de quibus dicitur essentialiter: at verò Pater positivè dicitur innascibilis absolute, quatenus nec ratione sui, nec ratione alterius, de quo essentialiter prædicatur, dicitur nascibilis. Quando igitur Patres dicunt Essentiam Innascibilem, loquuntur de illà solum ratione sui: aut illam sumunt notionaliter pro Persona Patris, quo pacto explicandus est D. Hilar. lib. 1. de Trinit. qui sicut dicit Essentiam ingentam, ita etiam dicit gentam, sumendo illam pro Filio.

280. Objicies 3. Notio debet esse dignitas, & perfectio, ut supra diximus; sed non ita est Innascibilitas, cum sit negatio; negatio autem cum sit purum nihil, perfectionem non dicit, cum perfectio recurrat cum ente; ergo &c. Respondeo primò cum P. Vasq. d. 137. cap. 5. negando minorem: Innascibilitas enim, sicut alia negativa in Deo, supponit pro aliquo positivo, nempe pro modo subsistendi Patris, in quo dignitas aliqua nostro modo concipiendi apparet, & per negationem à nobis cognoscitur, sicque in illo positivo, non autem in hac negatione consistit ratio Notionis.

281. Sed contra, quia in Patre nihil est positivum præter Essentiam, Paternitatem, & Spirationem activam; sed illud positivum constituens Innascibilitatem non esset absolutum Essentiæ; hæc enim prout dicitur Innascibilis, non constituit Notionem, ut patet ex proximè dictis: non esset relativum Relationum, singulæ enim Relationes singulas constituunt Notiones; ergo &c.

282. Dicit P. Vasquez loco cit. num. 18. significatum positivum constituens Notionem Innascibilitatis esse Paternitatem, sub peculiari tamen conceptu primæ originis, & principii, sub quo non additur relatio nova realis, sed rationis; siquidem relationis realis non datur alia nova relatio realis. Sed contra primò, quia Paternitas est una tantum relatio; ergo etiam una tantum Notio; alioqui cum Filiatio possit etiam terminare plures conceptus, poterit etiam constituere plures Notiones. Secundò, quia ille conceptus primi principii, aut sumitur pro habitudine ad secundum, nempe ad secundam Personam; aut pro habitudine ad priorè, nempe ad alium, qui sit prior Patre: Si primum, id nihil aliud est in Trinitate, quam esse Patrem: Si secundum, nihil aliud est, quam negatio prioris. Unde.

283. Respondeo secundò cum P. Soar. lib. 8. de Trinit. cap. 2. n. 7. P. Granad. tr. 7. d. 2. n. 5. & aliis apud illos, Innascibilitatem esse Notionem sumptam pro formali, id est, secundum esse negativum, quod dicit de formali juxta D. Aug. lib. 5. de Trinit. cap. 7. ibi: Cum ingentus, inquit, dicitur Pater, non quid sit, sed quid non sit dicitur. Et D. Cyril. lib. 1. Theaur. cap. 3. Non est ingentum, ait, substantia, sed substantiam, de qua dicitur, non esse tali modo: hoc tamen negativum dicit perfectionem, non positivam, sed negativam; siquidem non esse ab alio, etiam sistendo in ipsa negatione, perfectio est;

consequenterque Notio negativa distincta à Paternitate.

Objicies 4. Omnis Notio est proprietas; sed omnis proprietas in Divinis Personis est Relatio, qualis non est Innascibilitas; ergo hæc non est Notio. Respondeo distinguendo minorem: omnis proprietas est Relatio, aut formaliter, aut fundamentaliter; concedo minorem: semper formaliter; nego minorem: Innascibilitas autem est Relatio fundamentaliter, formaliter autem per negationem explicatur.

Objicies 5. Inspirabilitas, quæ convenit Filio; & Ingenerabilitas, quæ convenit Spiritui Sancto, non constituunt proprias Notiones respectu Filii, & Spiritus Sancti; ergo neque ita constituet Innascibilitas respectu Patris. Respondeo primò negando consequentiam; diversa ratio est, quia Innascibilitas dicit propriam dignitatem primæ Personæ, scilicet non esse ab alio; quam tamen non dicunt Inspirabilitas, & Ingenerabilitas, cum æquè perfecta sit processio per Intellectum, atque est processio per Voluntatem.

Respondeo secundò cum P. Soar. lib. 5. de Trinit. cap. 10. n. 7. negando etiam consequentiam, & assignando diversitatem, quia Inspirabilitas, & Ingenerabilitas, sicut & aliæ negationes, quæ aliis Personis tribuuntur, solum sunt consequentes ad Origines, & Relationes, & sub eà ratione à nobis concipiuntur, ideoque non numerantur ut Notiones ab illis distinctæ: at verò Innascibilitas Patris præcedit aliquo modo Relationes, & hoc nomine est peculiariter necessaria ad dignoscendam primam Personam, ut diximus, ideoque inter Notiones numeratur.

Objicies 6. Idèd admittenda esset Notio Innascibilitatis, quia per illam cognoscimus Personam Patris; sed hæc per se ipsam ratione suæ positivæ dignitatis melius cognoscitur, quam per negationem, ut constat ex D. Cyril. lib. 1. Theaur. cap. 1. Qui Patrem, inquit, nominavit Deum, ab ipso significavit, quod est: qui verò Ingenitum dixit, ab eo, quod non est. Quod autem ab eo, quod est, quam ab eo, quod non est, commodius Deum nominamus, inde perspicuum erit; ergo Innascibilitas ratione negationis non est Notio. Respondeo meliorem quidem, & profundiorè esse cognitionem Personæ Patris, quando pervenit ad penetrandam ipsam Personam per se ipsam ratione suæ positivæ dignitatis; meliorem tamen, & commodiorè esse cognitionem negationis, quam formaliter dicit Innascibilitas, quatenus viam aperit huic profundiori penetrationi; siquidem intellectus humanus non potest inchoare cognitionem illius dignitatis, quam Innascibilitas dicit de materiali, nisi per cognitionem hujus negationis, quam de formali dicit Innascibilitas.

Objicies 7. Notio non est medium, per quod devenimus in cognitionem Personæ, sed est ipsa ratio Personæ, quæ cognita, eo ipso cognoscitur Persona; atqui cognita negatione processionis, quam dicit Innascibilitas formaliter, non cognoscitur eo ipso Persona Patris; ergo Innascibilitas non est illius Notio. Respondeo negando majorem: neque enim ipsa sola ratio Personæ, sed etiam medium immediatum, prædicabile, & convertibile cum ipsa Persona, & ex illa necessariò consequens nostro modo intelligendi, est illius Notio; nam etiam in illo verificatur definitio Notionis, de qua supra.

Objicies 8. Sancti Patres, quando Personarum proprietates, seu Notiones numerant Innascibilitatem

biliter omittunt, ut omittit D. Nazianz. orat. 37. Unum est tria, ait, si proprietatum rationem habeas. D. Cyril. lib. 2. Thesaur. cap. 3. Et D. Athan. Dialog. 1. de Trinit. contr. Anomaum: Gignere, ait, & gigni, emittere, & procedere, sive emitti inter se differunt; ergo Innascibilitas non est proprietas, neque Notio. Respondeo Sanctos Patres, licet omiserint Innascibilitatem aliquibus in locis, non ideo negare illam esse Notionem; qui enim unum affirmat, alterum non negat. Præsertim cum aliis in locis de Innascibilitate mentionem faciant, illamque explicant.

290. Obijcies 9. Innascibilitas, licet sit Notio, non est distincta Notio à Paternitate; siquidem Sancti Patres numerando Notiones, sæpe cum Innascibilitatem commemorant, omittunt Paternitatem, sicque videntur Innascibilitatem pro Paternitate ponere, ut D. Just. in exposit. fidei de Trinit. D. Naz. orat. 13. & 23. *Patris proprietas, inquit, hæc est, quod Ingenitus sit: Filii quod genitus: Spiritus Sancti, quod procedit.* D. Damascen. lib. 1. fidei cap. 2. Unum, idemque esse, inquit, præter ignascentiam, nascentiam, & processionem; ergo Notiones in Divinis Personis non sunt quinque. Respondeo hos, & similes alios Patres aliquando sub Paternitate comprehendere Innascibilitatem, & aliquando sub Innascibilitate comprehendere Paternitatem, ut rectè D. Bonavent. in 1. dist. 26. q. 4. art. unico ad 2.

291. Obijcies 10. Notio est propria unus Personæ; siquidem de ratione Notionis est, quod sit ratio dignoscendi, & distinguendi unam Personam ab alia; sed spiratio activa est communis Patri, & Filio; ergo non est Notio; tum quia quod est commune pluribus, non potest unum ab alio discernere: tum etiam quia Filius non communicat cum Patre in Notionibus, ut ait D. Basil. epist. 43. *Nullam prorsus Notionum communicationem secundum proprietatem suam, tam cum Patre, quam cum Spiritu Sancto habet.*

292. Respondeo Notionem esse propriam unius Personæ, si sit ratio dignoscendi unam tantum Personam ab alia: si tamen talis sit respectu duarum Personarum, per quam dignoscantur, & distinguantur ab alia tertia, tunc potest esse illis communis, ut spiratio activa est communis Patri, & Filio, qui per illam distinguuntur ab Spiritu Sancto, qui si ab illis non spiraretur, ab illis non distingueretur, ut infra dicemus. Neque obstat testimonium D. Basil. qui solum loquitur de Notionibus personalibus, ut notant, & insinuant verba illa: *Secundum proprietatem suam*: at verò spiratio activa non est Notio personalis propria Filii, quæ talis, sed Patri, & Filio communis sub ratione unius principii, sicque dicitur proprietas, non unius Personæ, sed unius principii, & vendicat rationem Notionis.

293. Inferes: Ergo etiam processio passiva communis Filio, & Spiritui Sancto erit specialis Notio, qua distinguantur à Patre. Respondeo negando illationem; diversa ratio est, quia processio passiva non est una, & eadem in Filio, & Spiritu Sancto, sed sunt diversæ processionis, sicque diversæ Notiones, contentæ tamen inter quinque numeratas. Instabis: Spiratio activa non constituit Personam; ergo neque illam distinguet; consequenterque non erit Notio. Respondeo ex argumento solum inferri non esse Notionem personalem; non tamen non esse Notionem.

294. Urgebis: De hac Notione Spirationis activæ non meminerunt Patres, præsertim Antiqui; ergo non datur talis Notio. Respondeo argumentum

solum probare, quod olim non fuerit satis exploratus, & definitus numerus Notionum, quantum ad earum distinctionem ab invicem, earumque peculiarium nomina abstracta. Additur quod D. Athanas. Dialog. 1. contr. Anomaum. D. Aug. lib. 5. de Trinit. cap. 11. Et D. Greg. lib. 30. Moral. cap. 5. aliis cap. 8. aliis licet vocibus, idem ipsum significarunt, quod affert Notio Spirationis activæ.

Dico 2. Si nomen Notio sumatur magis strictè, aut solum prout significat proprietatem constituentem Personam: aut solum prout significat Relationes reales, Notiones tunc erunt pauciores, quàm quinque. Ita P. Ruiz d. 37. de Trinit. scilicet. 1. n. 9. Probatur prima pars, quia Notiones constituentes Personas sunt tantum tres, nempe Paternitas, Filiatio, & Spiratio passiva; ergo &c. Probatur secunda pars, quia Relationes reales sunt tantum quatuor, nempe Paternitas, Filiatio, Spiratio activa, & passiva, ut patet ex supra dictis; ergo &c.

SECTIO XIII.

Solvuntur argumenta arguentia numerum Notionum.

PRO augendo numero quinario Notionum stat Scot. in 1. dist. 28. q. 1. §. Ad argumenta hujus questionis in solut. ad 3. & P. Ariaga 1. p. d. 49. n. 44. quatenus dicit, re ipsa posse admitti, alias esse Notiones, sicque posse poni pro Filio Inspiratus, & pro Spiritu Sancto Ingenitus, licet n. 45. dicat, de facto à Theologis solum usurpari Innascibilitatem, utpote quæ sola significat perfectionem, & dignitatem quandam, quæ non est in aliis: Pro illis:

Argues 1. Innascibilitas, prout consistit in negatione cujusque processionis, est Notio Patris; ergo etiam Inspirabilitas, prout consistit in negatione processionis per voluntatem, erit Notio Filii. Respondeo primò cum aliquibus juxta ea, quæ supra diximus num. 285. negando consequentiam; diversa ratio est, quia Inspirabilitas (idemque de Ingenerabilitate respectu Spiritus Sancti) non ostendit aliquam dignitatem Filii: at verò Innascibilitas ostendit in Patre dignitatem primæ principii, & fontalis originis. Sed contra, quia sicut est dignitas Patris à nullo principio esse, ita est dignitas Filii ita esse à Patre, ut sit per processionem, quæ non sit spiratio, sed generatio; & est dignitas Spiritus Sancti esse per processionem, quæ non sit generatio, sed spiratio. Unde.

Respondeo secundò juxta ea, quæ supra diximus cum P. Soar. num. 286. negando consequentiam; diversa ratio est, quia Inspirabilitas includitur in Notione propria Filii, saltem subsistendi consequentiæ; nam eo ipso, quod noscitur esse Filium, noscitur generari, & non spirari (idemque cum proportionem de Ingenerabilitate respectu Spiritus Sancti) ideoque non constituit diversam Notionem à Filiatione: at verò Innascibilitas in Patre non includitur in Paternitate subsistendi consequentiæ; siquidem potest dari Pater, qui non sit innascibilis, ut cernitur in creatis. Neque dicas, Innascibilitatem includi in tali Paternitate, nempe divinæ. Non, inquam, hoc dicas, nam hoc idem innoscit per Innascibilitatem formaliter, ideoque necessario fuit eam constituere diversam Notionem.

Argues 2.